

2030

NUNARSUARMITIMIMIK

AALATITSINERPAAQ

VERDENS MEST FYSISK AKTIVE LAND

#Aalasa

PERIUSISSAQ 2023
-NUNAATAATSIMOORUSSAMIK
ANGUNIAGALIK

STRATEGI 2023
-ET LAND SAMLET OM VISIONEN

KALAALLIT NUNAANNI TIMERSOQATIGIIT KATTUFFIAT
GRØNLANDS IDRÆTSFORBUND

BUILDING STRONGER PEOPLE

IMARISAA

- 3 Takorluugaq 2030 – Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq**
Sinnattoq: Inuuneq naallugu aalaneq 2030-mi takorluukkanut anguniagassat

- 6 Periusissiaq 2023 – Takorluugaq anguniarlugu nuna ataatsimoortissavarput**
2023-mut anguniagassat
Allannguinnessamut Timersoqatigiiffiit Kattuffiat iliuusissaa

- 17 Iliuseqarfissat sisamat**
Meeqqat inuusuttullu aalanerussapput
Kajumissutsimik ikiuuttarneq pitsanngorsarneqassaaq
Aalariaatsit amerlanerusut assigiinngissitaarnerusullu
Timersortarfiit aalarusulersitsisut

- 27 Imatut aallartissaagut**

TAKORLUUGAQ 2030

NUNARSUARMI TIMIMIK AALATITSINERPAAQ

Timersoqatigiiffiit Kattuffiat takorluugaraa 2030-mi Kalaallit Nunaat nunarsuami timimik aalatitsinerpaassasoq. Uanilu ukuni sisamani tulliuttuni takorluukkat anguniarnissaannut suut suliniutaassanersut atuarsinnaavat.

Takorluugarput: Inuiaqatigiit iluanni inuit tarnikkut timikkullu peqqissusaat aalaneq aqqutigalugu pitsanngorsarneqassaaq.

SINNATTOQ: INUUNEQ NAALLUGU AALANEQ

Naak inuiaqatigiit iluanni assigiinngit-sorpasuartigut ajunngitsumik ineriartortitsigaluarluta nunarsuarmi pissutsit assigalugit meeqqat inersimasullu pualavallaaleriartorput aalanikinneruleriartortullu. Tamassumalu kingunerisai ilaatigut tassaapput inuuniarnermi nappaatinut, aalannginnerup pualavallaarnerullu kingunerisaanik nappaataasinnaasunut allanut aningaasartuutit qaffanneri, taakkualu saniatigut aamma inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnillu aalanerup sunniutigisartagai pitsaasut inunnullu allanut aalaqatigiinneq aallaavigalugu attaveqalertarnerit annaaneqassapput.

Inuiaqatigiit pillugit sinnattoraarput inuuneq naallugu aalasoqartassasoq. Tamannalu isumaqarpoq inuup inuunerani isiginiagassat arlaqartut tassaallutillu meeraaqqeriviit, meeqqeriviit, atuarfiit, suliffeqarfiit, sunngiffiit aamma utoqqaaneq tikillugu. Aalanissamut soqutiginninnerulersitsisoqarneratigut inuit inuunerminni ilorrisimaarnerusinnaanerit periarfissaqarnerussaaq. Imaappoq, qanorluunniit inuit atugaqaraluarpata timiminnik aalatsisinaanissaannut uagut periarfissarsiuussisarlutalu periarfissiisartussaavugut. Upperaarput timimik atuinerunerup, aalanerunerup ataatsimooqateqarnerunerullu inuiaat, inuillu ataatsiakkaat inuuneqarluarnissaannut toqqammavissittarlugillu periarfissittarai.

2030-MI TAKORLUUKKAMUT ANGUNIAGASSAT

- Kalaallit Nunaanni amerlanerit aalassapput
- Ataatsimut aalaffiusuni amerlanerit peqataasassapput
- Piujuannartitsininermit siunertaqartumik ineriartussagutta inuiaqatigiit iluanni, inuussutissarsiorfinni oqartussaarfinnilu amerlanerit imminnut suleqatigiissapput

Takorluugaq Nunarsuarmi timimik aalatsinerpaaq aqqutigalugu Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiiffiit Kattuffiata kissaatigaa inuiaqatigiit iluanni annertuumik allannguisoqassasoq, uagullu isumaqarpugut aalaneq aqqutigalugu allanngiineq pilersinneqarsinnaasoq. Periusissaq 2023-mi atuarneqarsinnaavoq ukiuni sisamani siullerni qanoq suliniuteqarniarnerisugut.

Suleqatigisartakkagut peqatigalugit Periusissaq 2023 anguniagassanik aaliangerimasunik, iliuusissanik kampagneanillu immersimavarput, ataatsimoorlutalu Kalaallit Nunaat Nunarsuarmi timimik aalatsinerpaassasoq anguniassavarput.

”Ataatsimooqatigiittarnerit nutaanillu ikinngutitaartortarnerit utoqqasaatut eqaarsaariartarnermi kajumissaarutit annersaraat. Utoqqalinersiuteqalernissara sioqqullugu eqaarsaarianngisannarnikoorialunga - massakut pingitsoor-sinnaajunnaaqqavara!”

taama Else Kleist oqarpoq

PERIUSISSIAQ 2023

TAKORLUUGAQ ANGUNIARLUGU NUNATSINNI ATAATSI- MOORTITSISSAAGUT

Periusissiaq 2023 atorlugu Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiata timersornermut politikkeqarnissaq aqqu-tissiuutissavaa aammalu Kalaallit Nunaat **Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq takorluukkap** iluatsinnissaanut sinaakkusiisoqassalluni.

Periusissiaq ukioq ataaseq affarlu atorlugit pilersikkiartuaarneqarsimavoq, suliarineqarnerani soqutigisallit assigiinngitsorpassuarneersut peqataatinneqarsimapput soorlu peqatigiiffilerisut, inuussutissarsiuteqartut, kommuneqarfimmiut, oqartussaqaqarfimmiut kattuffillu.

Periusissiami tunngavigineqartut tassaapput 2019-imi Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq isumasioqatigiisitsinermi soqutigisallit assigiinngitsorpassuit aallartitaasa si-unnersuutigisimasaat, taakkualu aamma peqatigiiffilerisut, kommuneqarfiit Kalaallit Nunaannilu Timersoqatigiiffiit Kattuffiata 2019-imi kattuffinnut angalaarnerini oqariartu-utigineqartut assigivaat.

Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiiffiit Kattuffiatattaq Idrættens Analyseinstitut peqa-tigalugu Kalaallit Nunaanni timersoriaatsit, ineriartorneq pissuserineqartullu suuner-sut misissorneqarsimapput. Misissuinerit inernerillu tunngavigalugit periusissiaq tunn-gavissineqarpoq taakkualu aamma aallaavigalugit aaliangiussiffissat naapertuuttut angusaqarfiulluarsinnaasullu toqqarneqarput.

Periusissiap Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiiffiit Kattuffiata ineriartorfissatut aallussa-anut tunaartaliissaaq saniatigullu peqatigiiffinni kattuffinnilu ingerlanneqartut ajunngitsu-millu ingerlasut attatiinnarneqassapput ineriartortinneqassallutillu taakkualu ingerlatsis-unut kajumissutsiminnillu ikiuuttartunut naleqalersitsisarput.

PERIUSISSIAQ 2023 -IMI ANGUNIAGASSAT

Nuna takorluukkamut "Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaasumut" ataatsimoorussisoq

INGERLARIAASSARPUP

Timersoqatigiiffiit Kattuffiani nalunnngilarput inuiaqatigiinni allannguisoqassappat ajunngitsumullu allannguisoqassappat inuiaqatigiit tamarmik peqataasariaqartut. FN'p nunarsuaq tamakkerlugu imminut akilersinnaasumik ineriartortitsinikkut anguniagaqarnera anguniagassartai isumassarsiffigaagut 3. Peqqinnissaq inuunerissaarnerlu, 4. Ilinniagaqarluarneq og 17. Periuseqarniarnitsinni tunaartarilluinnarparput qitiutillugulu iliuuseqarnissatigut suleqateqarluarnissarput.

Soqutigissallit suleqatigisartakkagullu peqatigalugit suliniutitta anguneqarnissaanut tunngavissatsinnik suliaqarnikuuvugut.

”Angusaqarluarnerusarpugut ataatsimoorluta iliuuseqaaqatigiikkaangatta, iliuuserisaq annertuneruppat annikinneruppalluunniit. Taamaammata ataatsimoortariaqarpugut.”

Timersoqatigiit Kattuffianni pisortaq Jonas Jensen.

ATAATSIMUT KIVITSEQATIGIISAAAGUT

Timikkut tarnikkullu peqqissuseq – Kalaallit Nunaanni inuunerinnerulernissamut periarfissiivoq – anguniarlugu suleqatissat pitsaanerpaat ujartorpagut akisussaaffimmillu tigusilluta. Periusissaq una atorlugu nalinginnaasumik suliassaqarfigisagut qaangerlugit iliuuseqassaagut. Timersoqatigiiffiit pillugit suliqaarfigisatta saniatigut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni allannguinnessaq anguniarlugu aalanerup iluani suliqaarniarpugut. Taamaattumik kivitassinissatsinnut kivitseqataasinnaasut amerlaneruniassammata inuiaqatigiinnik suleqatissatsinnillu pisariaqartitsivugut.

SAQQUMILARNEQ

Takorluugarput pillugu nuna ataatsimoortinniarutsigu suleqatigisartakkatsinnut Kalaallit Nunaannilu innuttaasunut takorluukkatta suunera paasitittariaqarparput amerlanerpaanullu naapertuuttunngortittariaqarlutigu. Aaqqissuussamik iliuuseriniakkagut periarfissallu saqqummiuttassavagut, taakkulu allaavigalugit amerlanerit aalanerulernissamut periarfissat suunersut takusinnaassallugit.

ILIUUSERINEQARTUT AAQQUSSUUSAT

Suliniutit suunersut ilisimalluarpagut, takorluukkallu angunissaanut iliuuseqavinnissamut suliniutissat ersarissartariaqarpagut. Takorluugaq anguniarlugu ataqatigiissaarissaagut suleqatigiisitsilutalu qulakkiissallutigulu peqataasut attuumassusillit attaveqarfignuarnissaat ataatsimoortinneqarnissaallu. Ingerlatsinnermi ulluinnatsinnilu atulersinnaasatsinik aaqqiissutissat siunissamut ungasissumut sunniuteqartussat pilersinniarpagut. Taamaaliornissatsinnut piariaqarpoq iliuussatsinni tulleriaarinissaq ilaatigut minnerniit aallartittariaqarpugut ingerlaavartumillu atuutsitsileriaartuaartariaqarluta.

PEQATAATITSINEQ SULEQATIGIINNERLU

Suleqatigiinnik pilersitsinikkut imaluunniit kommunit, naalakkersuisoqarfiit suleqatigisinnaasallu allat soorlu aningaasaateqarfiit inuussutissarsiorfiillu peqatigalugit periarfissat suliniutigineqarsinnaasullu allat suunersut ujartussavagut. Kikkulluunniit takorluukkap piviusunngortinnissaanut aallussinissaminnut periarfissaqassapput piginnaasanillu ineriartortitsinissamik periarfissiinikkut, illoqarfinni aalanissamut ineriartorfiusinnaasut aqutigalugit illoqarfinnilu suleqatigisinnaasat allat peqatigalugit nunatsinni innuttaasut Kalaallit Nunaata aalaffiunerulernissaanut iliuuseqataasinnaapput.

SUMIIFFINNUT NALIMMASSAANEQ

Iliuseriniakkatta, kampagneriniakkatta attaveqariaasissattalu illoqarfimmiit nunaqarfinnut saaffigiinakkanulluunniit kulturerisaannut nalimmassarneqartarnissaat ilisimavarput. Tamannalu ilaatigut isumaqarpoq aaqqiissuussat ingerlaavartumik illoqarfimmi aaqqiissuussiviusumi pissutsinut, peqatigiiffinnut, innuttaasunut suliffilinnullu inerisarneqarneqartarnissaat nalimmassartarnissaallu.

ILISIMATUSARNEQ MISILITAKKALLU

Iliuseriniakkagut suliniutiginiakkagullu misilittakkat ilisimatusarnerillu aallaavigineqarnissaat anguniassavarput. Nunarsuaq tamakkerlugu uninngavallaarneq ajornartorsiutaavoq, nunarpassuit kattuffippassuillu aalanerulernissaq anguniarlugu aaqqiissuussinerit suliniuterpassuillu ingerlattareerpaat. Taakkua misilittagaat aallaavigissavagut ilinniutigisassallutigillu. Pisariaqartitsisoqartilluguli nammineerluta aqutissiortassaagut.

*”Ilisimavarput aalaneq inuttut qanoq innitsinnut sunniute-
qarluartoq. Taamaammatt aalaneq atorlugu nunatsinni
allannguilluarnissamut angusassamik toraagaqarluta
suleqataarusuppugut.”*

Timersoqatigiit Kattuffianni siulittaasoq Nuka Kleemann

UNAMMILLIGASSAT

Nuna ataatsimut aalanerulernissamut periarfissaqarnerulernissamulluunniit suliniuteqarnissaanut periarfissat arlaqarput. Kalaallit Nunaat inuiaqatigiittut amerlasuunik unammilligassaqqarpoq taakkualu ilagaat aalanissamut periarfissat kajumissutsillu killeqarneri. Kalaallit Nunaanni li kulturi pinngortitarsuarlu peqqutaallutik Kalaallit *Nunaata Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq* angussappagu periarfissarpassuaqqarpoq iluatsiffissaqarlunilu.

Ukiuni 50-ini kingullerni inuuniarneq allangorsimaqaaq, taamanilu aalaneq nerisassarsiornermut attuumassuteqarnikuugaluaqisoq maanna pisariaarussimavoq. Inuiaqatigiinnilu pissutsit allangorsimapput kinguaariinnilu siulliunerusuni atugaasimasunut sanilliullugu maanna suliffiit uninngaffiunerusut, angallatinik atueriaatsit, digitaliseringi, illoqarfinit annernut nutsernerit inuunitsinni atugassarititaasunik allannguisuupput.

1. INERSIMASUT AALANGIPPALLAARTUT

Innuttaasut amerlasuut sunngiffimminni uninngasorujussuupput. Kalaallit Nunaanni inersimasut 36 %-iinnaat timersortarput aalasarlutilluunniit. Kisitsisit Finlandimut sanilliutissagaanni, inersimasut 69 %-it timersortarsimapput aalasarimallutilluunniit. Timimik atuinnginneq ukiumut inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerannut peqqinnissaqarfinnullu aningaasartuutaasarpuk nakorsaanikkut, sulisinnaanginnikkut pilersinneqartullu appariaateqarneratigut. Aalanginnerpaat timimik atuillutik suliaqarusuttarput ulapaarnermullu nalimassallaqqillutik. Timiminnik aalatitsinnginnerpaat, ulluinnarmi ulaapaartunut timigissaataasinnaasunik tulluarsakkanik ujartuupput.

2. ATAATSIMOORFINNI AAQISSUUSAASUNI ILAASORTAT IKITSUT

Inersimasut arfinilerarterutaanit ikinnerit (15 pct.) timersoqatigiiffinni ilaasortaapput aallusseqataallutik. Angutit timersoqatigiiffinni ilaasortaasut arnanut sanilliullugit amerlanerussuteqarput, utoqqaanerillu qiviassagaanni (55-it angullugit) ilaasortaasut ikinnerit aallusseqataasuupput.

3. PEQQISSUSEQ UNAMMILLERNEQARSIMAVOQ

Innuttaasunit sisamaarterutinit amerlanerusut (27 pct.) missaat assut oqjimaappallaarput, taakkualu inuuniarnermikkut nappaateqarsinnaanissaat aarlerinarneruvoq.

Ass. nioqqutissanigooq ulluinnarsiutini sodavandi tunineqarnerpaanut pingajuvoq- immiaaqqanut tupanullu tulliulluni. Peqqisutsimik misissuinermit kisitsisit takutippaat 2010-mit 2018-imut inuit ullut tamaasa saftitortartut sodavanditortartulluunniit 24,4 %-imit 43,9 %-imut qaffariaateqarsimasut.

Innuttaasunik misissuinermi Innuttaasut Peqqissusaat nalilersorneqarsimavoq, tassanilu takuneqarsinnaavoq inuit imminnut peqqissutut nalilersimasut appariaateqarsimasut tamannalu timikkut tarnikkullu peqqissutsimut unammilliivoq.

4. UKIUUNERANI UNINNGAANNARTARTUT AMERLERIAATEQARTARTUT

Aasakut ukiukkullu aalanerit assigiinngit-sorujussuupput. Ukiuunerani 15 %-it uninngaannartarput ukiukkulli uninngaannartartut 36 %-iupput. Taamaattumik ukiukkut illup iluani silamilu aalaffiunerusinnaasunik ujartuinissaq iluatsitsiffiusinnaavoq.

5. MEEQQAT INUUSSUTTULLU AMERLAVALLAARTUT AJORNATORSIORPUT

Meeqqat tamarmik pisariaqartitaminnik toqqissisimanermik, peqqinnartumik inuunermik nuannersumillu ataatsimoornermik angerlarsimaffimmi pissarsineq ajorput. Meeqqanut ajornatorsiuteqartunut peqataalersitsisunik ataatsimoorfigalugu peqqinnartunik, toqqissisimanartunillu timersoqatigiiffiusinnaasunik pilersitsisoqarsinnaagaanni sungiusaasut, kajumissutsimik ikiuuttartut haalinilu aqutsisut sakkussalerluarsimallugit, taava meeqqat ajornatorsiuteqartut toqqissisimanartunik sinaakkuserneqarsinnaanerannut peqataasinnaavugut.

6. PEQATIGIIFFINI KAJUMISSUTSIMIK IKIUUTTUT IKITSUAQQAT

Timersoqatigiiffiit kattuffiillu kajumissutsimik ikiuuttunik pissarsinissaminnut ajornatorsiuteqarput. Timersoqatigiiffinni kajumissutsimik ikiuuttartut 4 %-iinnai aalaakkaasumik ikiuuttuupput, taakkualu ikitsunut unammiligassanik tunniussisarput. Sungiusaasunik ataavartunik pissarsinarneq ajornakusoorpoq tamannalu aamma ilaasortat amerlassusaannut sungiusarnerullu pitsaasusaanut ajoqutaasarpog.

Kajumissutsimik ikiuuttartut amigaatigin-eqarneri nutaarsiassaangilaq, ajornatorsiutilli aaqqiivigineqarnissaanut allatut eqqarsartariaqalerpugut.

7. TIMERSORTARFIIT ARLALLIT NUTAANNGILILLUTILLU PIFFISSAMUT NALEQQUKKUNNAARSIMAPPUT

Timersortarfiit aalarusulersitsisut peqqinnartumillu ataatsimoorfiusinnaasut nutarsarneqarnissaat ineriartortinneqarnissalulu malinnaavigineqanngitsoorsimavoq. Timersortarfiit timersoriaatsinut ataasiakkaanut ikitsunnguanulluunniit suliarineqarnissaat akisoorujussuupput piffissamilu sivisuumik atorineqarsinnaaneq ajorlutik. Taamaattumik timersortarfiit timersoriaatsinut arlalinnut assersuutigalugulu kulturikut ataatsimoorfiusinnaasut sanaartortinneqarnissaat ukkatarineqartariaaqarpoq. Haalit allallu sanaartukkat meeqqat, inusuttut inersimasullu naapeqatigiiffiginnaasarivaat taakkualu illoqarfinni pisartunut eqqarsaatigineqarnerusinnaapput ataatsimoorfigineqarnerusinnaallutillu. Tassanilu aalaneq qitiutinneqartarsinnaavoq.

ATAATSIMUT NUKIK

Qujanartumik Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiiffiit Kattuffiat inui-aqatigiinni kisimiilluni allannguiniartussaangilaq. Ullut tamaasa peqatigiiffippassuarni kajumissutsimik ikiuttartut inuusuttut inersimasullu timersorsinnaqqullugit periarfissaqartitsipput. Ullulu tamaasa kommunini, kattuffinni suliffeqarfippassuarnilu sulisut Kalaallit Nunaanni innuttaasut pitsaanerusumik inuuneqarnissaanik anguniagaqarlutik suliarthortarput.

Periusissiaq 2023 suliarineqarsimavoq kajumissutsimik suliaqartartut, kattuffiit, suliffeqarfiit oqartussaqaarfiillu oqaatigisaat aallaavigalugit taakkualu takorluukkamut tapersersuisuupput suleqataarusullutillu. Periusissiaq 2023-mi anguniarneqartoq tassaavoq *Takorluugaq anguniarlugu ataatsimoorneq*, maannakkumullu suliatinnut oqaaseqaatigineqartut tunngavigalugit siunisami anguniagassatsinnut aallartiffissaqarluarpugut.

”Ukiummi arlaqanngitsut tikillugit timerput kisiat inuuniar-nitsinnut nerisassaqaarnitsinnullu isumalluutigalugu ingerlasimavugut. Ullumikkulli pissutsit allanngornikuupput – ilorrisimaarnerput salliullaalersimavoq. Kajumissaarussuppassi Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiata anguniagaa annertoq tamanit tapersersoqqullugu!”

*Kim Kielsen, Naalakkersuisut Siulittaasuat,
ukiortaami oqalugiaat 2020*

A young woman in a green camouflage parka and an older woman in a red parka holding hands in a rocky landscape. The young woman is on the left, wearing a green camouflage parka with a fur-lined hood. The older woman is on the right, wearing a red parka with a fur-lined hood and a striped scarf. They are both smiling and holding hands. The background shows a rocky, hilly landscape under a clear blue sky.

”Timersoqatigiit kattuffiata anguniagaa tapersorsorparput suleqataaffigerusullugulu, pissutigalugu peqqinneq inuunitsinnut kiffaanngissutsitsinnullu pingaaruteqarnerpaat ilagimmassuk.”

*Qeqqata Kommuniani borgmester
Malik Berthelsen*

ILIUUSEQARFISSAT SISAMAT

Periusissiami iliuuseqarfissat sisamaapput, taakkualu anguniakkap anguniarnissaanut tunngaviliisussaallutik.

- Meeqqat inuusuttullu aalassapput
- Kajumissutsimik suliaqarneq pitsanngorsarneqassaaq
- Aalariaatsit amerlanerusut assigiinngissitaarnerusullu
- Timersortarfiit aalarusulersitsisut

Iliuserineqartussat 2023-imi angunigassanut 2030-milu takorluukkamut naapertuupput. Taakkualu saniatigut peqataatitsineq, piginnaanngorsaaneq nunaqarfik illoqarfinnullu naleqqussaaneq iliuuserisassatsinni sisamaasuni qitiussatut isigalutigit.

**Meeqqat inuusut-
tullu aalassapput**

**Kajumissutsimik
suliaqarneq
pitsanngorsarn-
eqassaaq**

**AKUUTITSINEQ
PIGINNAASANIK
INERIARTORTITSINEQ
PIFFINNI PILERSITSINEQ**

**Aalariaatsit
amerlanerusut
assigiinngissita-
arnerusullu**

**Timersortarfiit
aalarusulersitsisut**

MEEQQAT INUUSUT-TULLU AALASUT

Iliuuseqarfiginiarneqartoq ”Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq” anguniarnissaanut qanoq sunniuteqarpa?

Ilisimavarput, meeraq ilikkagaqarluassaguni, peqqissuussaguni atugarissaartuussagunilu timiminik aalatitsisartuunissaa pingaaruteqarluinnaartuusooq. Taamaattumik qulakkeerusupparput timimik aalatitsinissanik periutsinik atuarfinni, meeraaqqerivinnilu peqartoqalernissaanik qulakkeerinneqataarusulluta, naalungjarsuunermiit timimik aalatitsineq taamaattussaannartut piliussinissaat angorusullutigu.

Meeqqat aalaneq aqputigalugu ilikkariartortarput; aalaneq aallaavigalugu meeqqat timiminnik aqutsinissaq inuiaqatigiillu iluanni inooqataanissaq sungiusartarpaat. Meeqqat timersorneq aqputigalugu imminnut tatigineruleriartortarput, attaveqaatinikkiartortarput eqqarsartaatsikkullu peqqissusertik pitsanngorsartarlugu – ilikkakkatillu atorlugit inuunerminni unammilligassat takkukkumaartussat unammillersinnaalissavaat.

Aalaneruttaaq ukkataqarsinnaaneq, ilikkarsinnaaneq ulluinnarnilu atuarfinni ilikkakkatigut saqqummiisinnaaneq pitsanngorsartarpa.

Ilisimavarput atuartut pingajoraarterutaannit amerlanerulaartut (37 pct.) atuarnerminni sapaatip akunneranut atasiasia timersortarnermit akuttunerusumik timersortartut. Taamaattumik atuarfinni meeqqerivinnilu timikkut aalanerunissaq sulissutiginiarparput, meeqqallu inooqqaarnerminnit timersorneq inuunerannut akuutereernissaanut qulakkeerinneqataarusulluta.

”Meeqqat tamakkerlutik peqqissuunissaat inuunerisaartuunissaallu sulissutigaarput. Taakkupput Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiata aqutsisoqarfiullu anguniakkatigut ataatsimoorussa, suleqatigiinnerput anguniakkap piviusunngornissaanik qanilliallaataaginnartussaavoq, suleqatigiikkuttami nukittuneruliinnartussaavugut.”

*Pitsaaliuinermut Isumaginnermullu Aqutsisoqarfimmi Pisortaq
Helene Broberg Berthelsen taama oqarpoq.*

PERIUSISSIAMI ANGUNIAGASSAQ #1

Meeqqat inuusuttullu amerlanerusut aalatitsinermi peqataalissapput

2023-MI NALILERSUIFFISSAT

- Meeqqat inuusuttullu amerlanerit atuarnermi nalaani aalanerulersimanerminnik nalunaarsimassapput
- Atuarfiit meeqqeriveqarfifillu amerlanerusut ulluinnarni aalanerulernissamik periuusissamik atuutilertussamik pilersaaruteqalissapput
- Atuarfinni meeqqeriveqarfifinilu sulisut amerlanerusut timersortitsisinnaasuseqassapput
- Meeqqat aalanerulernissaat anguniarlugu peqatigiiffiit angajoqqaallu suleqatigiinnerulissapput

KAJUMISSUTSIMIK SULIAQARTARNERUP PITSANNGORSARNEQAR- NISSAA

Iliuseqarfiginiarneqartoq "Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq" anguniarnissaanut qanoq sunniuteqarpa?

Inuit kajumissutsimik suliaqartartut timersornerup – inuiaqatigiillu iluanni pingaarutilittut inissisimapput. Timersornerup iluani inuppassuarnut attaveqalersitsisarput, nuannaalersitsisarput nuannersunillu misigisitsisarlutik. Kajumissutsimik suliaqartartunik pissaqanngikkaluarutta timersoqatigiiffiit ingerlasimanav-ianngikkaluarput.

Timersoqatigiiffiit kajumissutsimik suliaqartunik – sungiusaasunik, aqutsisunik, siulersuisunik assigisaannillu amigaateqarput. Innuttaasut 4 %-iinnai kajumissutsimik suliaqartarput, amigaateqarnerlu pequtaalluni unammilligassarpassuarnik inunnut ataasiakkaanut pilersitsisarpoq. Kajumissutsiminnik ikiuttarneq ataasiakkaanik kisiat nammanneqassanngilaq, kulturitut ingerlanneqartariaqarpoq.

Kulturi nukittorsassavarput eqqarsaatigeqqillugulu. Kajumissutsimik suliaqartartunut atugassarititaasut – ikiuttartunut attaveqaasiornikkut pitsanngorsarusuppagut. Attaveqaammi sinaakkusissiuussineq aqutugalugu kajumissutsimik suliaqarnissaq soqutiginarsassavarput. Attaveqaammi kajumissutsimik suliaqartartut suliarisartagaasa pingaaruteqarneri ilisimaneqassapput, kajumissutsimik suliaqartartullu timersoqatigiiffilerinerup, inuussutissarsiorfiit innuttaasullu ataatsimut isigalugu iluanni pikkorissarneqartarnerisigut kajumissutsimik suliaqartartut soqutigininnerat qaffassarneqassaaq.

PERIUSISSIAMI ANGUNIAGASSAQ #2

Kalaallit Nunaanni kajumissutsimik suliaqarneq
kajuminnarnerussaaq

2023-MI NALILERSUIFFISSAT

- Peqatigiiffiit amerlanerit kajumissutsimik suliaqarneq pillugu periusissiaqassapput
- Arlallit peqatigiiffinni attaveqaatiminnilu kajumissutsimikkut sullissisartuupput, misigisimallutillu kajumissutsimikkut suleqataanermanni nersualaarneqarlutik.
- Kajumissutsimik suliaqarneq peqatigiiffinnillu ingerlatsineq pillugu pikkorissartitsinerni kajumissutsimik suliaqartut amerlanerit peqataasalersimassapput
- Kajumissutsimik suliaqartut amerlanerusut misigisimassapput ikuunnertik soqutigineqartoq

ASSIGIINNGISITAARTUMIK AALANERUNEQ

Iliuuseqarfiginiarneqartoq "Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq" anguniarnissaanut qanoq sunniuteqarpa?

Takorluulaariaruk Kalaallit Nunaanni inuit inuuneq naallugu aalasartuuppata. Inuunerminnilu aqquusaagassani tamani – meeraaq-qerivinni, atuarfinni, suliffinni ilaquuttallu ilagitillugit aalaannaavittuugaluarunik tamanna inuup ilorrisimaarneranut, inuttut attaveqaataanut peqqissusaanullu qanoq sunniuteqassagaluarnersoq.

Ullumikkut inersimasut pingajoraarteruti-pajaavi (36%) meeqqallu affai (52%) timersortuupput. Meeqqat 46%-ii (inersimasuni 36 %-it) ukiuunerani sammisarinerpaasai tassaapput "atuarneq, fjernsynerneq arlaatigulluunniit issialluni sammisaqarneq" – tassa imaappoq timiminnik aalatitsineq ajorput (aasakkut uninngasartut 34 %-iupput 15 %-iullutillu). Ukiuunerani aalasarnerput appariaateqarujussuarterpoq. Ilisimavarput sulinermut, ilaquuttanut kamalaatinullu piffissaasuaneq tulleriiaariniarnerlu aalanerunissaraluamut aporfiusartut. Ilisimavarpullu timersoriaatsit tamaqqissaasa timersortarfimmi piffissalerneqarnissaanut piffissaq annikipallaartoq.

Innuttaasut pisariaqartitaannut naleqquttumik timersornissamut neqeroruteqartoqarnissaa sulissutiginiarparput – qassinilluunniit ukioqaraluaruit, aal-lusserusussutsit, nukissatit, ukiup qanoq ilinera assigigaalu eqqarsaatigalugit. Timersornermi unammisoqarsinnaassaaq kisiannili aamma timersornerit ilai aalanermik ataatsimoornermillu tunngaveqartassapput. Sammisassiat ulluinnarnut ulapaarfisunut tulluarsakkat.

Taamaattumik kattuffiit peqatigiiffiillu meeqqat inuusuttulu peqqinnerulernissaanut suliniutigisaanut taperseerusuppugut, ataatsimut nutaanik timimik aalatitsinerulernissamik neqerorusiornissamik piorsaanikkut il.il Peqatigiiffiillu piusut avataatigut – nammineq timersornikkut suliffinnilu timersornikkut – timersornerulernissaq aamma sulissutiginiarparput.

“Piffissaalatsinneq – timimik aalatitsinissaralumi suliffimmut, ilaquttanut ikinngutinullu piffissamik atuisarneq aporfinnut ilaapput.”

PERIUSISSIAMI ANGUNIAGASSAQ #3

Aalariaatsit nutaat saqqummiunneqarneratigut inuit aalanerulissapput

2023-MI NALILERSUIFFISSAT

- Atuisunut nutaanut aalariaatsit naleqquttut timersoqatigiiffinnit neqeroorutigineqassapput
- Suliffeqarfiit amerlanerit suliffimmi aalanerusinnaanissamut neqerooruteqassapput
- Piffinni ataavartussanik inuttaliinertalinnik timersuutunik ingerlassaqarnerunissamik qulakkeerinneqataasussanik pilersitsiortornissat
- Pisortarqarfinni suliffiit amerlanerit suliniutigisaminni timikkut aalaneq eqqarsaatigissavaat

TIMERSORFIIT AALARUSULERSITSISUT

Iliuuseqarfiginiarneqartoq ”Nunarsuarmi timimik aalatitsinerpaaq” anguniarnissaanut qanoq sunniuteqarpa?

Aalanissamut timersortarfiit atortussallu pingaarnerpaanngillat. Nunatsinni pingortitarsuaq orneriaannaavarput, pingortitamilu kusanaqisumi unammillernarnerusumilu timersorsinnaavugut.

Timersortarfiillu pitsaasut, assigiinngitsunik timersorfiusinnaasut soqutigineqarnerusarput. Ullutsinnilu nunatsinni timersortarfiit ilaat nutaanngilisimapput piffissamullu naleqqukkunnaarsimallutik. Timersortarfiit pitsaasut, eqqiluutsut nuannersullu piumaneqartarput. Taakkualu aalanissamut soqutiginnilersitsisarput kajumissuseqalersitsisarlutillu. Timersortarfiit uani pineqartut timersortarfiinnaanngillat kisianni aamma silami timersorfiusinnaasut ulluinnarnilu illoqarfimmi timersorfiusinnaasut pineqarput.

Timersortarfiit ornikkuminarneri aalarusunermut sunniuteqartorujussuusarput. Pisoriaannaavunga, sikkileriaannaavunga aamma busseriaannaavunga? Qaqugukkut timersortarfiit ammasarnerut takoriaannaavara? Timersuutit assigiinngitsut ingerlanneqarsinnaappat – assersuutigalugu meeqqanut inersimasunullu? Pisuffissat sikkilerfissalluunniit aputaarneqarsimappat? Sillimaniarneq timersorusussutsimut pingaaruteqartorujussuvoq.

Suliniuteqarfigerusupparput qanoq-ililluta inuiaqatigiinni timimik aalatitsinerulersinnaasunik nutarsaateqarsinnaanerluta tuluarsaasinnaanerlutalu kiisalu qanoq pile-rinarsaasinnaanerluta.

“Uagutsinnut pingaarutilerujussuuvoq piffinni ataatsimoorfiusinnaasunik naapeqatigiiffiusinnaasunik peqartoqarnissaa, soqutigisat sammerusutallu tunaartaralugit ingerlasunik, ataatsimoorusaqarnermillu misigititsisut”

taama oqarpoq Kiista P. Isaksen ‘Qaqortumi timersortarfimmik nutarsaanissaq pillugu pilersaarut’ pillugu.

PERIUSISSIAMI ANGUNIAGASSAQ #4

Sinaakkutit pitsaanerusut aalarusulersitsissaagut

2023-MI NALILERSUIFFISSAT

- Timersortarfiit pillugit kommunit amerlanerusut periusissiaqassapput iliuuseqarfigisamik
- Peqatigiiffiit arlallit timersortarfiit pitsannguuteqarnissaannut suleqatigiissapput
- Timersorfiit nutaat pioreersullu atorneqarnerulernissaannut nalimmassarneqarnissaannullu suleqatigiisitamik pilersitsisoqassaaq, taakkualu suliniutigissavaat atuisussat nutaat aalanissamut aallussilernissaat

IMATUT AALLARTISSAAGUT

Anguniagaqarpugut 2030`mi Nunarsu-
armi timimik aalatitsinerpaanngorsi-
massalluta. Periusissaq 2023 tassunga
aqqutissiuussisuusaaq qanoq-ililluta
innuttat, peqatigiiffiit, namminersor-
tut suliffeqarfiillu qanimut suleqatigi-
nerisigut anguniarsinnaaneripput. An-
guniakkap immikkoortortai sisamaasut,
tamattaalluta unammillernartissin-
naasatsinnik

illoqarfinni nunaqarfinnilu piffinni nun-
arput tamaat ataatsimut isigalugu
aallaavigaarput. Kisianni tassunga killi-
ligaangilaq oqaloqatigeeqattaarnerit
ingerlaartuartussaapput anguniakkat
sammisassatigut pilersarusiornerit
tungaasigut, pilersaarummiillu pivi-
usungortitsiniaanerit eqqarsaatigal-
ugit.

AALLARTINNITSINNI ILASERAATSIGIT, TAKORLUUKKAGUT AAJUKU

ILIUUSERISAQ

ILIUUSERISAQ

SUNGIUSAASUT
PERORSAASUT
ANGAJOQQAAT, ATUARFIMMI PISORTAT
TIMERSORTARFIMMI PISORTAT
TIMERSOQATIGIIFIIT
KATTUFFIIT
KALAALLIT
NUNAANNI POLITIIT
SUNNGIFFIMMI IKIORTIT
ILINNIARTITSISUT
INUNNIK ISUMAGINNIIFIIT
ANIGAASALIISUT
SULIFFEQARFIMMI PISORTAT
ILINNIAGAQRNEQ
ELITE SPORT GREENLAND ILLIT
KOMUUNIT
ANIGAASAATEQARFIIT
INUUSSUTISSARSIORNERMI
SULIFFEQARFIIT
MANU
NERISAQARNERMUT TIMIGISSARNERMULLU
SIUNNERSUISOQATIGIIT
PEQATIGIIFIIT KULTURIMUT
TUNNGASSUTEQARTUT
INUNNERISSAASUT
NAMMINEQ KAJUMMISUTSIMIK SULIALLIT
NAALAKKERSUISOQARFIK

- Suleqatigiinnerit suliqatigiiaartussallu ujjartorpagut
- Piffinni ataavartunngortitsinissat suleqataasussanillu ineriartortitsinissat sulissutigaaqut
- Suliniutaasussat salliutippagut siunissamullu ungasissumut ataavartussanik pilersitsiortornissat pingaartillugit
- Isumassarsiornerit ilisimasanik nutaanik inerititsisut
- Attaveqatigiilersitsinerit avammullu nitarsaassinissat

1. Piginnittuutitaalerneq

- Anguniagaq angutserlugu suleqataalernissat

2. Ilisimasanik ilaartuineq

- Anguniakkamut aallartitanngorneq

3. Periarfissanik takunnissinnaaneq

- Isumassanik nutaanik tunioraaneq

Kalaallit Nunaanni
Timersoqatigiit Kattuffiat
Issortarfimmur 8
3900 Nuuk

Tlf. 34 81 50
gif@gif.gl
gif.gl

KALAALLIT NUNAANNI TIMERSOQATIGIIT KATTUFFIAT
GRØNLANDS IDRÆTSFORBUND

BUILDING STRONGER PEOPLE